

Optometrisk terminologi – hvem, hva, hvor?

Magne Helland
dosent/optiker

Ellen Svarverud
førstemanuensis/optiker

Bente Monica Aakre
førstemanuensis/optiker

**Institutt for optometri, radiografi og lysdesign
Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse
Fakultet for helse- og sosialvitenskap**

En STOR takk til prosjektets samarbeidspartnere!

- Norges Optikerforbund (v/ daglig leder Per Kristian (Pelle) Knudsen)
- Språkrådet (v/ seniorrådgiver Ole Kristian Våge)
- Folkehelseinstituttet (v/ forskningsbibliotekar/ seniorrådgiver Sigrun Espelien Aasen)
- Kulturdepartementet (... for prosjektmidler (300.000,-))

Hva vil bli omtalt?

- Introduksjon
- HVEM
- HVA
- HVOR
- Om prosjektet «OPTOMETRISK TERMINOLOGI»
- Veien videre

Nordterm

12.-15. juni

Kongsberg

Danmark; optometri

Finland; optometria

Island; sjónfræði

Samisk; ???

Færøyene; optometri?

Norge; optometri

Sverige; optometri

Grønland; optometri?

Åland; optometri

UK, USA, Australia; optometry

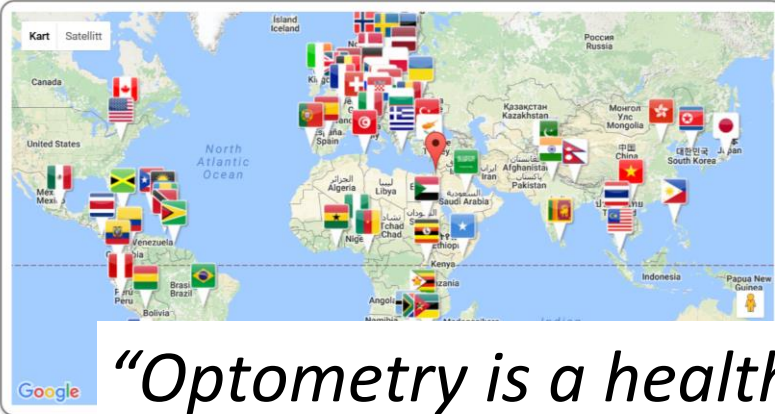
World Council of Optometry

-Scope of practice questionnaire

The Scope of Practice questionnaire illustrates the scope of practice of optometrists and opticians around the world including available training, legislation and the organisation of the profession.

Click on any of the markers in this interactive map to get more information.

“Optometry is a healthcare profession that is autonomous, educated, and regulated (licensed/registered), and optometrists are the primary healthcare practitioners of the eye and visual system who provide comprehensive eye and vision care, which includes refraction and dispensing, detection/diagnosis and management of disease in the eye, and the rehabilitation of conditions of the visual system.”

HVEM?

Hvem benytter seg av optometrisk terminologi?

- Optikere (optometrister) (ca. 2200 i Norge)
- Øyeleger (oftalmologer) (ca. 630 i Norge)
- Øyesykepleiere (ca. 450+ i Norge)
- Ortoptister (ca. 40 i Norge)
- Synspedagoger
- Studenter
- Andre?
- Alle?

Hva slags terminologi er det snakk om?

HVA?

... fagtermer, ord, utrykk, begreper, definisjoner, forkortelser osv. benyttet av øyehelsepersonell? (Ref. foregående bilde).

OPTOMETRIC MANAGEMENT OF LEARNING-RELATED VISION PROBLEMS

Marketing, Managing and Contact Lenses

Nutrition and the Eye

Malpractice and Contact Lenses
AN UPDATED EDITION

A Guide to Overnight ORTHOKERATOLOGY

CORNEAL TOPOGRAPHY

Orthokeratology Handbook

EYE EMERGENCIES

OPHTHALMIC DISPENSING OPTICS

The Ophthalmoscope

Ophthalmic Drugs
Diagnostic and therapeutic uses

Practical Handbook of OCT
(Retina, Choroid, Glaucoma)

Neuro-Ophthalmology Review Manual
Fourth Edition

The Massachusetts Eye and Ear Infirmary Illustrated Manual of Ophthalmology

Practical Atlas of RETINAL DISEASE AND THERAPY

CONTACT LENS COMPLICATIONS

Clinical Ocular Pharmacology
Third Edition

Vision and Visual Dyslexia

EVOLUTION'S WITNESS
HOW EYES EVOLVED

VISUAL PERCEPTION
A CLINICAL ORIENTATION

The WILLS EYE MANUAL
Office and Emergency Room Diagnosis and Treatment of Eye Disease

environmental & occupational optometry

Clinical Ocular Pharmacology
Fourth Edition

DRUG-INDUCED OCULAR SIDE EFFECTS

Clinical Ophthalmology Pathology

OCULAR PHARMACOLOGY & THERAPEUTICS
A PRIMARY CARE GUIDE

MYOPIA CONTROL
OPTOMETRIC EXTENSION PROGRAM

BINOCULAR VISION & ORTHOPTICS
INVESTIGATION AND MANAGEMENT

Ophthalmic Photography
OPHTHALMIC TECHNICAL SKILLS SERIES

Ophthalmology
Clinical Signs and Differential Diagnosis

Vision and Reading

ORTHOKERATOLOGY

Topography
Principles and applications

Corneal Topography
Measuring and Modifying the Cornea

Work and the Eye

ERGONOMICS IN COMPUTERIZED OFFICES

Diagnosing and Treating Computer-Related Vision Problems

Anterior Segment Disease
A Diagnostic Color Atlas

Handbook of Ocular Drug Therapy and Ocular Side Effects of Systemic Drugs

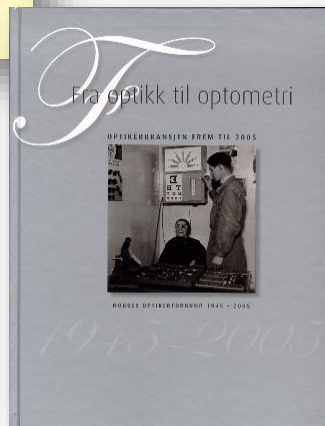
CLINICAL OCULAR ANATOMY AND PHYSIOLOGY
17TH EDITION

Jack J. Kanski's Clinical Ophthalmology
A SYSTEMATIC APPROACH

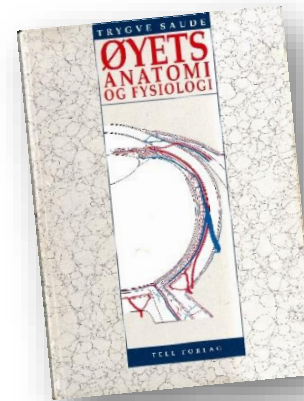
Fagbøker på norsk? Få og gamle?

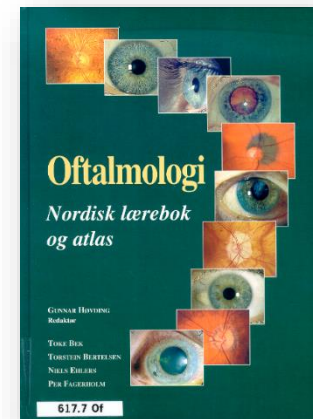
(1992)

(2005)

(1992)

(2004 ...)

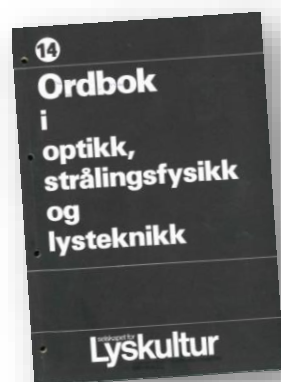

(1981)

(1982)

Fagordbøker på norsk? Få og svært gamle?

(1981)

(1987)

Aktuelle fagområder?

Anatomi

Farmakologi

Patologi

Synshjelpemidler

Optikk

Fysiologi

Briller

Kontaktlinser

Undersøkellesmetodikk

Svaksynsoptikk

Funksjonelle synsfeil

Refraktiv kirurgi

Strålingslære

Instrumentering

Mail til kollegaer på optikerutdanningen!
Send meg tre «vanskelige» fagord?

Hvor er optometrisk terminologi mest utbredt?

HVOR?

- Blant optikere (privat praksis, øyeavdelinger, øyeklinikker, hjelpemiddelsentraler ...)
- Blant øyeleger (privat praksis, øyevadlinger ...)
- Blant øyesykepleiere (øyeavdelinger ...)
- Blant ortoptister
- Blant synspedagoger
- Blant studenter
- Blant pasienter?
- Blant alle?

Om prosjektet Optometrisk terminologi?

- Store endringer innen optikerfaget
- Fra «optikk» til «optometri» (1988?)
- Sterk engelsk dominans
- Kun en utdanningsinstitusjon i Norge
- Manglende oppdaterte ordbøker på norsk
- ... både på papir og digitalt
- En «Termwiki» hos Språkrådet ble vurdert innledningsvis
- ... endte opp med samarbeid med helsebiblioteket.no og «**MeSH på norsk og engelsk**»

... og en ting til! Fagtidsskrifter med egen språkspalte!

Språkspalte

Foretar vi tilpassing eller tilpasning av kontaktlinser?

Språkspalte

Doktorgrad – ph.d?

Magne Helland

Språkspalte

Optiker eller optometrist?

Minitema: Kasus

Språkspalte

Kasus og kasuistikker

Språkspalte

Multipurpose solutions

Språkspalte

Øyets fremre og ytterste struktur?

Magne Helland

Språkspalte

Hvordan spesifisere en synsfeil?

Magne Helland

NOFs fagkonferanse 2012

Språkspalte

Akkommodasjon eller akkomodasjon?

Språkspalte

Korreksjon av astigmatisme med sylindere eller cylinderglass?

Språkspalte

Noen optometriske språklige utfordringer

Tekst: Stein Bruun

Språkspalte

Vil De la Dem bebrille?

Tekst: Ellen Svarverud, førsteamanuensis/optiker, Høgskolen i Buskerud

Språkspalte

Alderssynthet?

Magne Helland

Språkspalte

Bruker du briller?

Tekst: Ellen Svarverud, førsteamanuensis/optiker, Høgskolen i Buskerud

MEDICAL SUBJECT HEADINGS (MeSH) - nå på norsk

Hip/Coxa [engelsk]
 Hofte/Coxa [norsk]
 Hüfte/Coxa [tysk]
 Anca/Fianco [italiensk]
 Hanche/Coxa [fransk]
 Biodro/Biodra [polsk]
 Heup/Coxa [nederlandsk]

MeSH vokabularet brukes av National Library of Medicine (NLM) ved indeksering av 5.400 av verdens ledende medisinske tidsskrifter i databasen MEDLINE/PubMED. Hver referanse får et sett av MeSH termer som beskriver innholdet. MeSH anbefales brukt som begrepssystem i internasjonal standard, ISO 15119: «Health Informatics – Clinical knowledge resources – Metadata». Utgitt 2012.

Helsebiblieket.no leder prosjektet med å oversette MeSH til norsk. Begrepssystemet har termer fra alle fagområder, men de fleste er relatert til medisin.

Hva er MeSH?

- En fritt tilgjengelig begrepssystem med 28 470 MeSH hovedtermer (+87 000 alternative termer). Termene er alfabetisk og hierarkisk ordnet.
- Av disse er nå 19 000 på norsk (57 700 alternative termer og 7000 definisjoner).
- Elles og oppdateres årlig av National Library of Medicine (USA)
- Er oversatt til de fleste europeiske språk, russisk, kinesisk m. fl.
- Hver MeSH har et identifikasjonsnummer som kopler all informasjon: definisjon, hovedterm, alternative termer og terminhistorikk
- Kan mappes til kodeverk og klassifikasjoner som ICD-10, ICF-2, AIC, ICN9, NLM, Dewey, m. fl.

Norske MeSH er inkludert i:

- Terminologi-basen "MeSH på norsk" (<http://mesh.uia.no>)
- SiveMed+ (som indekserer flest norske helsefaglige tidsskrifter)
- BMJ Best Practice. Engelskspråklig oppslagsverk for primærhelsetjenesten
- HETOR.eu. Health Terminology/Ontology Portal

Bruksnytte

- Bedre indeksering, søk og forståelse av de engelske MeSH
- Sikre mer entydig kommunikasjon (inneholder profesjonelle og folkelige termer)
- Gratis oppslagsverk
- Sikrer at norske begreper brukt i vårt helsevesen finner sin engelske termekvivalent i den internasjonale standarden (viktig for gjennfinning av norsk forskning i internasjonale databaser).

MÅLGRUPPE

- Studenter, forskere og helsepersonell
- Pasienter og pårørende
- Utdanningsinstitusjoner, spesielt de som utdanner helsepersonell
- Medisinske fagbibliotek
- Universitets- og helsebibliotekene
- Folkebibliotek

EKSTERNE BIDRAGSUTERE

- Tidsskrift for Den norske Lægeforening (2010-2012)
- Tidene, Den Norske Tannlegeforening (2012)
- Helsebiblioteket, avd. Helseportall (2013-2015)
- SIRUS (2016)
- Kulturfagdepartementet (2015 og 2016)
- Høgskolen i Oslo og Akershus (2016)
- Høgskolen i Sørøst-Norge (2016)
- Universitetet i Agder (2015-)
- Språkdødt (2009-)
- National Library of Medicine, National Institute of Health (2009-)
- Karolinska Institutet (2009-)
- Istituto Superiore di Sanità (2009-)
- CoSMeT. Catalog and Index of French-language Health Internet resources (2009-)

MEDICAL SUBJECT HEADINGS (MeSH) – nå på norsk

MeSH vokabularet brukes av National Library of Medicine (NLM) ved indeksering av 5.400 av verdens ledende medisinske tidsskrifter i databasen MEDLINE/PubMED. Hver referanse får et sett av MeSH termer som beskriver innholdet.

Hva er MeSH?

- En fritt tilgjengelig begrepssystem med 28 470 MeSH hovedtermer (+87 000 alternative termer). Termene er alfabetisk og hierarkisk ordnet. Av disse er nå 19 000 på norsk (57 700 alternative termer og 7000 definisjoner).
- Er oversatt til de fleste europeiske språk, russisk, kinesisk m. fl.
- Hver MeSH har et identitetsnummer som kopler all informasjon: definisjon, hovedterm, alternative termer og termhistorikk
- Kan mappes til kodeverk og klassifikasjoner som ICD-10, ICPC-2, ATC, ICNP, NLM, Dewey, m.fl.

Hva er MeSH?

- En fritt tilgjengelig begrepssystem med 28 470 MeSH hovedtermer (+87 000 alternative termer). Termene er alfabetisk og hierarkisk ordnet. Av disse er nå 19 000 på norsk (57 700 alternative termer og 7000 definisjoner).
- **Antall MeSH hovedtermer innen «Optometrisk terminologi»/øyehelse ca. 450 (+ ca. 1350 alternative termer).**

Norske MeSH er inkludert i:

- Terminolgibasen “MeSH på norsk og engelsk” (<http://mesh.uia.no>)
- SveMed+ (som indekserer flest norske helsefaglige tidsskrifter)
- BMJ Best Practice. Engelskspråklig oppslagsverk for primærhelsetjenesten
- HeTOP.eu. Health Terminology/Ontology Portal

<http://mesh.uia.no/> ... PC/LapTop?

Tekst-Søk?

Tekst-søk **Hierarki-søk**

Definisjon:

Scope-Note:

Se også:

<http://mesh.uia.no/> ... PC/LapTop?

Hierarki-søk?

[Tekst-søk](#) [Hierarki-søk](#)

- Anatomi [A]
- Organismer [B]
- Sykdommer [C]
- Kjemikalier og legemidler [D]
- Teknikker og utstyr for analyse, diagnostikk og behandling [E]
- Psykiatri og psykologi [F]
- Fenomener og prosesser [G]
- Disipliner og yrker [H]
- Antropologi, utdanning, sosiologi og sosiale fenomener [I]
- Teknologi, industri og jordbruk [J]
- Humanistiske fag [K]
- Informasjonsvitenskap [L]
- Navngitte grupper [M]
- Helsevesen [N]
- Publikasjonstyper [V]
- Geografiske områder [Z]

<http://mesh.uia.no/> ... PC/LapTop?

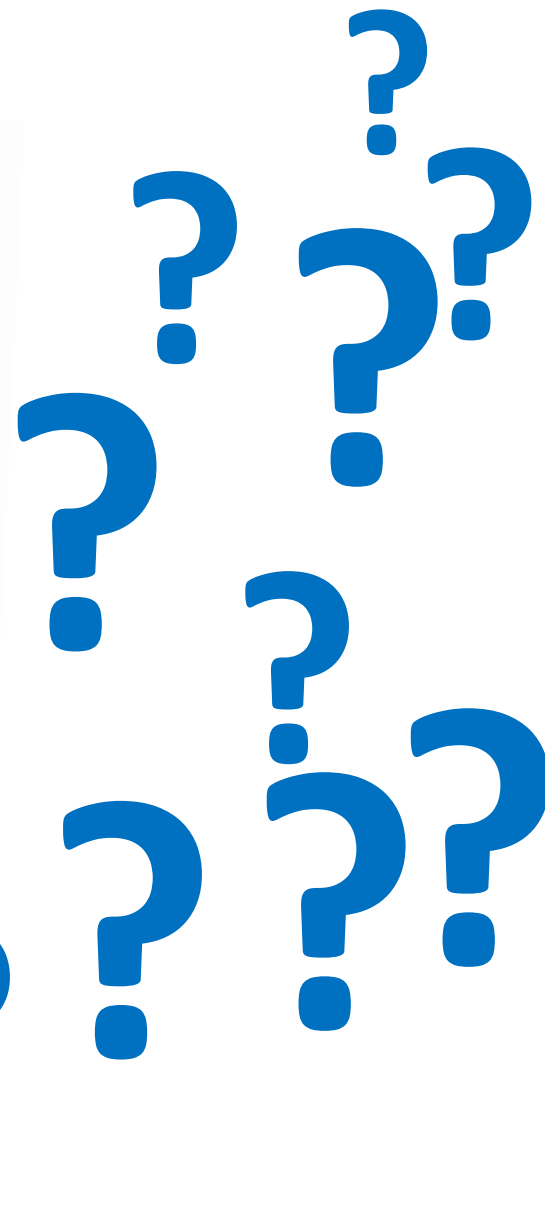
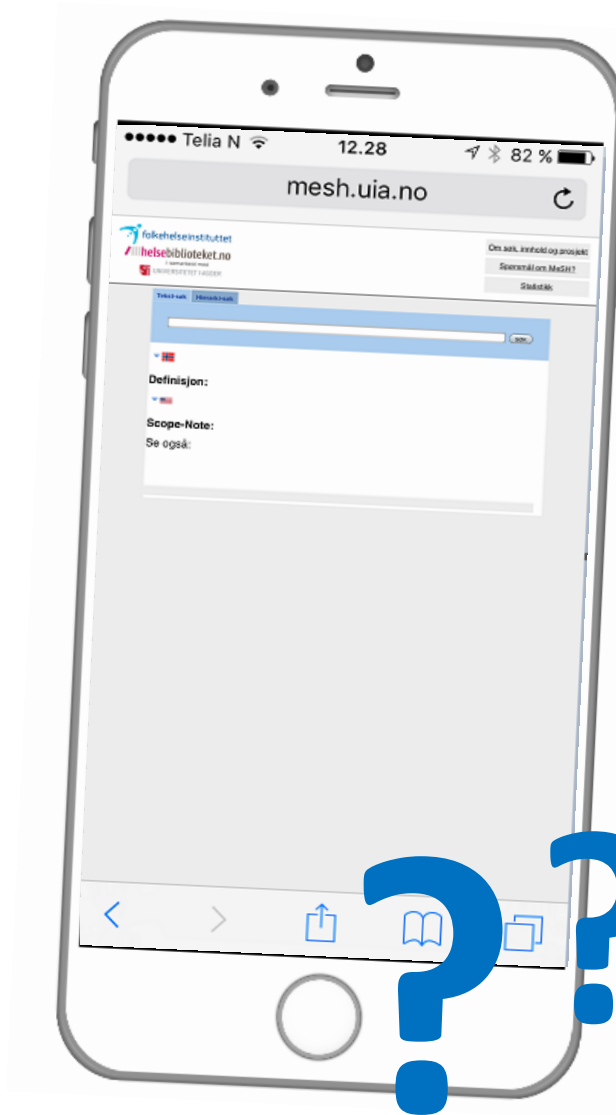
Hierarki-søk

- Anatomi
 - Sanseorganer
 - Øye

Tekst-søk Hierarki-søk

- [-] Anatomi [A]
 - [+] Kroppsregioner [A01]
 - [+] Muskel-skjelett-systemet [A02]
 - [+] Fordøyelsessystemet [A03]
 - [+] Respirasjonssystemet [A04]
 - [+] Urogenitalsystemet [A05]
 - [+] Det endokrine systemet [A06]
 - [+] Hjerte-kar-systemet [A07]
 - [+] Nervesystemet [A08]
 - [-] Sanseorganer [A09]
 - [+] Øre [A09.246]
 - [-] Øye [A09.371]
 - [+] Fremre øyeselement [A09.371.060]
 - Fremre linsekapsel [A09.371.061]
 - Øyets lengdeakse [A09.371.199]
 - [+] Øyelokk [A09.371.337]
 - [+] Tåreapparat [A09.371.463]
 - [+] Pigmentepitel i øyet [A09.371.670]
 - [+] Bakre øyeselement [A09.371.714]
 - [+] Netthinne [A09.371.729]
 - Øyets senehinne [A09.371.784]
 - Tenons kapsel [A09.371.839]
 - [+] Uvea [A09.371.894]
 - [+] Nese [A09.531]
 - Smaksløker [A09.846]
 - [+] Vev [A10]
 - [+] Celler [A11]

<http://mesh.uia.no/> ... smarttelefon?

<http://mesh.uia.no/> ... PC/LapTop ... søk «myopi»?

Tekst-søk – «Myopi»?

folkehelseinstituttet
helsebiblioteket.no
i samarbeid med
UNIVERSITETET I AGDER

Om søk, innhold og prosjekt
Spørsmål om MeSH?
Statistikk

Tekst-søk Hierarki-søk

SØK

▼ **Myopi**

Alternative termer:
Nærsynthet

Definisjon:
En refraksjonsfeil hvor parallelle synsstråler fra fjerne objekter ikke fokuseres på netthinnen (NETTHINNE) når øyet (ØYE) er i akkommodasjonshvile (AKKOMMODASJON), men foran netthinnen. Dette skyldes en allfor sterk krumning av hornhinnen (HORNHINNE) eller en forstørret lengdeakse a

► **Myopia**

Scope-Note:
A refractive error in which rays of light entering the EYE parallel to the optical axis are focused in front of the RETINA when accommodation (ACCOMMODATION, OCULAR) is relaxed. It is caused by a curved CORNEA or from the eyeball being too long from front to back. It

Søk på Myopi i databasene under:

[Virtual Health Library](#) [Cochrane library](#) [PubMed \(helsebib\)](#)

[Oria](#)

[BMJ Best practice](#) [MedlinePlus](#)

Termbaser:

[MeSH Browser \(NLM\)](#) [Svensk MeSH](#) [HeTOP](#)

☐ Sykdommer [C]
☐ Øyesykdommer [C11]
☐ Refraksjonsfeil [C11.744]

Myopi (MeSH Descriptor)

Description Hierarchies Relations PubMed / DocCISMeF

[BioPortal](#) [NLM](#) [Inserm](#)

Show all languages ON

Preferred Label

- Myopi
- myopia myopie
- myopie myopie Miopía Likitaittoisuus
- miopija Miopia 近視 Myopie
- Krótkowzroczność Miopia МИОПИЯ Närsynthet
- 近视

Origin ID

Fordeler med valgt løsning? «MeSH på norsk og engelsk»

- MeSH er et godt etablert internasjonalt system
- Allerede i bruk av forskere, fagfolk, studenter ...
- Internasjonalt; godt ivaretatt av NLM
- Norsk; godt ivaretatt av dyktige bibliotekarer/fagfolk på Folkehelseinstituttet
- Brukervennlig ... etter hvert også for smarttelefoner
- Hyperlinker til andre nyttige databaser/nettsider
-
- ...

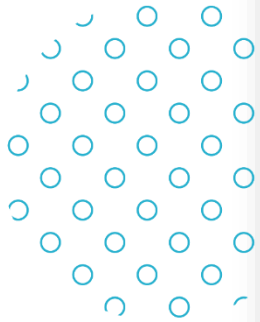
Veien videre?

- Markedsføres ovenfor relevante grupper
 - I fagtidsskrifter
 - Via faggruppenes nettsider
 - I undervisning
- Spesiell fokus på målgruppen studenter
 - I undervisning
 - Av bibliotekarere
- En mer brukervennlig smarttelefonløsning
- Fortsatt vedlikehold og oppdatering av databasen
- ...

Veien videre?

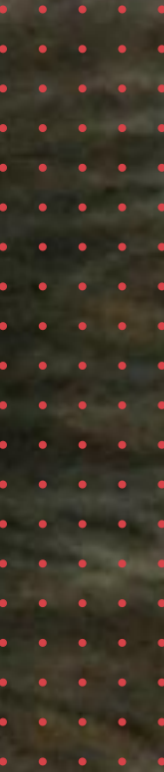
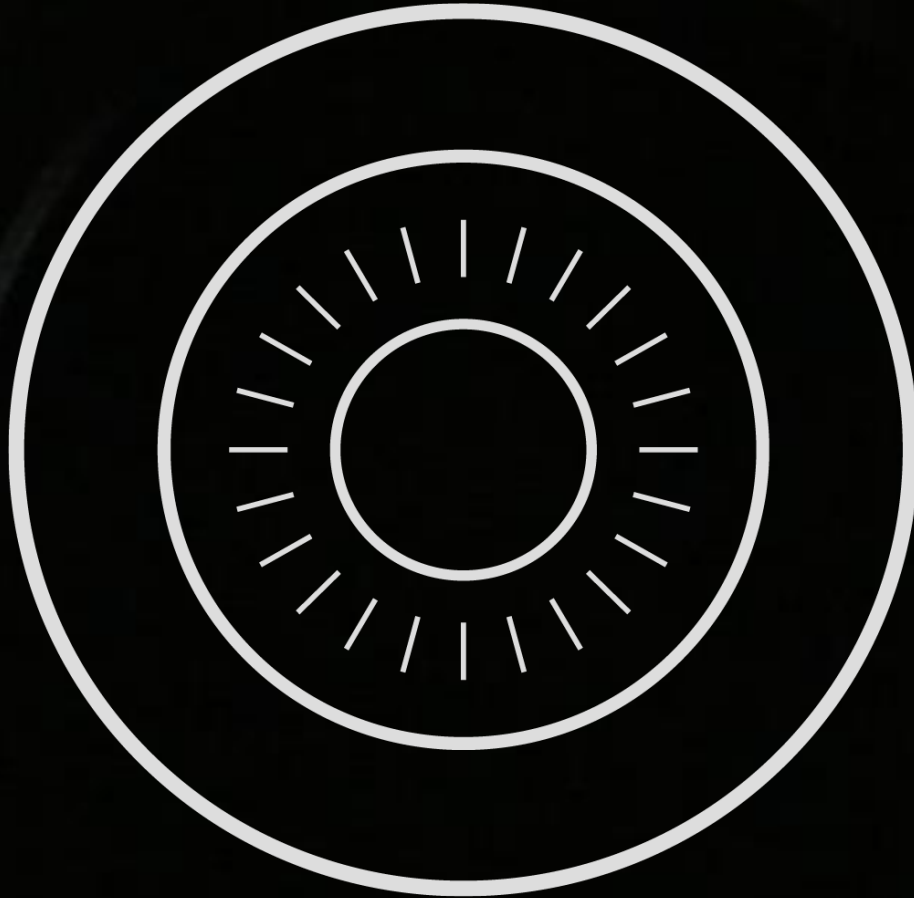

Takk for oppmerksomheten!

magne.helland@usn.no

www.usn.no

Meny

HSN Høgskolen i Sørøst-Norge

NO | EN

Logg inn

VIS STUDIEVALG

Kunnskap for fremtiden

ALLE STUDIER

VIDEREUTDANNINGER

Velg utdanningsområde

Søk etter studier

Ledige studieplasser høsten 2017

Få en oppdatert liste over studier i lokalt opptak som fremdeles har ledige studieplasser.

LEDIGE STUDIEPLASSER

ABONNER PÅ VÅRT NYHETSREV

Høgskolen i Sørøst-Norge

- » Bø
- » Drammen
- » Kongsberg
- » Notodden
- » Porsgrunn
- » Rauland
- » Ringerike
- » Vestfold

Kontakt

- Sentralbord: 31 00 80 00
E-post: postmottak@usn.no
- » Kontaktinformasjon
 - » Finn en ansatt

» For studenter og ansatte

- » Studier
- » Forskning
- » Om HSN
- » Aktuelt
- » Ledige stillinger
- » Si i fra!

- » Folkemusikk og tradisjonskunst
- » Helse- og sosialfag
- » Ingeniør, sivilingeniør, teknologi og IT
- » Idrett, kroppsøving og friluftsliv
- » Jus og samfunnsfag
- » Kunst, design og musikk
- » Lærer, lektor og pedagogikk
- » Maritime studier
- » Optometri
- » Realfag, natur og miljø
- » Språk, kultur og historie
- » Økonomi, ledelse og innovasjon

Har du spørsmål eller kommentarer om nettsidene til Høgskolen i Sørøst-Norge?

kommunikasjon@usn.no

[Personvernpolitikk](#)

Antall studenter og ansatte

CAMPUS BØ
STUDENTER: 2942
ANSATTE: 174

CAMPUS PORSGRUNN
STUDENTER: 2422
ANSATTE: 320

CAMPUS DRAMMEN
STUDENTER: 2814
ANSATTE: 244

CAMPUS RAULAND
STUDENTER: 89
ANSATTE: 22

CAMPUS KONGSBERG
STUDENTER: 1397
ANSATTE: 135

CAMPUS RINGERIKE
STUDENTER: 1452
ANSATTE: 100

CAMPUS NOTODDEN
STUDENTER: 1756
ANSATTE: 186

CAMPUS VESTFOLD
STUDENTER: 5188
ANSATTE: 598

18.000

STUDENTER

1.500

ANSATTE

8

CAMPUSER

88

BACHELOR-
UTDANNINGER

44

MASTER-
UTDANNINGER

8

DOKTORGRADS-
PROGRAMMER

BØ - DRAMMEN - KONGSBERG
NOTODDEN - PORSGRUNN
RAULAND - RINGERIKE - VESTFOLD